

משרד הכלכלה
והתעשייה
מינהל סחר חוץ

ברזיל

סקירה כלכלית
מאי 2023

רקע ונתונים כלליים

שטח: ברזיל 8,515,770 קמ"ר (6 מתוך 257)

ישראל 22,072 קמ"ר (152 מתוך 257)

אוכלוסייה: 216.8 מיליון נפש

עיר בירה: ברזיליה

משטר: רפובליקה פדרלית דמוקרטית

נשיא מכהן: לואיז אינסיו דה סילבה (לולה),

Luiz Inácio da Silva (Lula)

שפה רשמית: פורטוגזית

מטבע: ריאל ברזילאי (BRL)

1 דולר = 4.96 ריאל ברזילאי

גאוגרפיה: ברזיל נמצאת בחלקה המזרחי של יבשת אמריקה הדרומית, לחופי האוקיינוס האטלנטי. אורכה 3,670 ק"מ, ורוחבה 4,190 ק"מ. היא גובלת בארגנטינה, בבוליביה, בקולומביה, בגינאה הצרפתית, בגיאנה, בפרגוואי, בפרו, בסורינאם, באורוגוואי ובוונצואלה.

אינדיקטורים כלכליים מרכזיים לשנת 2022

Israel	Brazil	
523	1.924	תמ"ג נומינלי 2022 GDP, current prices Billions of U.S. dollars 2022
52.349	17.939	תמ"ג לנפש במונחי PPP 2022 Purchasing power parity; international dollars per capita 2022
54.710	8.995	תמ"ג לנפש במונחי Per Capita 2022 international dollars per capita 2022
6,4%	2,9%	שיעור הצמיחה הכלכלית real GDP growth 2022
8,6%	5,0%	שיעור הצמיחה הכלכלית real GDP growth 2021
-1,9%	-3,3%	שיעור הצמיחה הכלכלית real GDP growth 2020
4,4%	9,3%	שיעור האינפלציה 2022 Inflation rate, average consumer prices
35	124	קלות עשיית עסקים 2020 דירוג בין 1-190 כאשר דירוג נמוך מבטא תוצאה טובה
AA-	BB-	דירוג אשראי 2022 S&P

רקע כללי / כלכלי

הרפובליקה הפדרלית של ברזיל היא המדינה הגדולה באמריקה הלטינית (אמל"ט), תופסת כמחצית משטח היבשת וגובלת בכל מדינות היבשת, מלבד צ'ילה ואקוודור. ברזיל הינה פדרציה, המורכבת מ-26 מדינות, שלכל אחת מהן עיר בירה ומוסדות שלטון משלה. בנוסף לכך קיים האזור הפדרלי של הבירה, ברזיליה. בברזיל כ-5,570 ערים, כאשר 17 מהן מונות למעלה ממיליון תושבים. הגדולות שבהן: סאו-פאולו, ריו דה ז'נירו, סלוודור, ברזיליה, פורטלזה ובלו הוריזונטה. אוכלוסיית ברזיל היא השישית בגודלה בעולם, ומונה כ-216 מיליון תושבים.

בברזיל נהוגה שיטת ממשל נשיאותית עם שני בתי נבחרים, בה הנשיא מכהן כראש הממשלה במערכת רב מפלגתית. ברשות המחוקקת, המורכבת משני בתי הקונגרס הלאומי, פועלות כיום כ-23 מפלגות. הבחירות לנשיאות ולבתי הנבחרים מתקיימות מדי ארבע שנים.

באוקטובר 2022 נבחר הנשיא המכהן, לואיז אינסיו דה סילבה המוכר בכינוי- לולה. דה סילבה הגיע לכהונה נוספת אחרי שכיהן כנשיא ברזיל בשנים 2003 עד 2011 והוא ראש מפלגת השמאל הברזילאית PT (Partido dos Trabalhadores). עם השנים התמתנה האידיאולוגיה המפלגתית ומשמאל קיצוני היא הוגדרה דמוקרטי-סוציאליסטית. דה סילבה הגיע לנשיאות אחרי שנים לא פשוטות שעברו על המפלגה, בה נקשרו שמות של המובילים בה, כולל הוא עצמו, בפרשיות שחיתות במימדים קיצוניים שהובילו להדחת הנשיאה דילמה רוסוף ב-2016. שנתיים לאחר מכן הפסידה המפלגה בבחירות לימין הקיצוני. החקירות בנושא השחיתות המשיכו והובילו גם למאסרו של דה סילבה. בשנת 2017 הוא נידון ל-12.5 שנות מאסר בפועל, אך ריצה שנה וחצי בלבד בעקבות פסיקה של בית המשפט העליון.

דה סילבה החליף בתפקיד את מר ז'איר בולסונארו, שנחשב לתומך ישראל וביקר בישראל מיד לאחר שנכנס לתפקיד. כמו כן, בולסנרו הודיע על כוונתו להעביר את השגרירות לירושלים והלכה למעשה נפתח משרד כלכלי באמצעות APEX (הסוכנות לקידום התעשייה בברזיל ומשיכת השקעות זרות) בירושלים שפעיל עד היום. מנגד, דה סילבה ידוע כבעל גישה ביקורתית יותר כלפי ישראל.

כלכלת ברזיל ידעה טלטלות רבות בשנים האחרונות. הסערה הפוליטית ופרשיות השחיתות השפיעו רבות ופגעו בה. הריאל חווה תנודות משמעותיות, מ-2 ריאל לדולר ב-2014 ל-4.2 ריאל לדולר לפני הבחירות בספטמבר 2018 וכעת (מאי 2023) כ-4.96 ריאל לדולר. אחרי הבחירות ב-2018 הצפי היה לשיפור והתחזיות לשנת 2020 היו עם אחוזי צמיחה חיוביים. התפרצות הקורונה בברזיל שינתה את התמונה האופטימיות שנגנזה לטובת צפי קיטון של כ-4%. לאחר משבר הקורונה נראתה התאוששות בכלכלה והתחזיות חזרו למגמות חיוביות לצד שיעור אינפלציה גבוה של למעלה מ-9%. הקורונה והשפעותיה לא פסחו על ברזיל כמו גם המלחמה באירופה שפגעה באספקת הדשנים לחקלאות, תחום הייצוא המוביל של ברזיל. עם זאת, סקטור החקלאות ממשיך לצמוח כמו גם הרצון לחדשנות שצובר תאוצה שעלה אחרי משבר הקורונה. ישנה עלייה במספר חברות הזנק, קרנות הון סיכון ויוניקורנים.

תעשיות בולטות / מאפייני הכלכלה המקומית¹

נתוני סחר

מאזן מסחרי	סכום יבוא מהעולם במיליארדי דולרים	סכום יצוא לעולם במיליארדי דולרים	שנה
42.1	292.3	334.4	2022
46.1	234.7	280.8	2021
42.9	166.3	209.2	2020
27	193.1	221.1	2019

שותפות הסחר הגדולות לשנת 2022

יצוא

מאזן מסחרי במיליארדי דולרים	אחוז מסך היצוא של ברזיל	יצוא במיליארדי דולרים	סין
28.7	26.7%	89.4	סין
-13.9	11.1%	37.4	ארה"ב
2.3	4.5%	15.3	ארגנטינה
9.2	3.5%	11.9	הולנד
4.4	2.6%	9	צ'ילה

מוצרי היצוא העיקריים הם: ציוד הובלה, ברזל, סויה, נפט גולמי, סוכר, בשר ועופות, הנעלה, קפה, כלי רכב.

יבוא

מאזן מסחרי במיליארדי דולרים	אחוז מסך היבוא של ברזיל	יבוא במיליארדי דולרים	סין
28.7	20.7%	60.7	סין
-13.9	18.6%	51.3	ארה"ב
2.3	4.4%	13	ארגנטינה
-6.6	4.3%	12.8	גרמניה
-5.2	3%	8.8	הודו

מוצרי היבוא העיקריים הם: מכוונות, ציוד חשמלי, מוצרים כימיים וחומרי הדברה, נפט, חלקי חילוף לרכב, אלקטרוניקה.

¹ הלמ"ס, MDIC, Un Comtrade

חברות גדולות ומרכזיות בברזיל

1. Petrobras - חברת הנפט והגז הגדולה ביותר בברזיל, עם פריסה ארצית של תחנות דלק ובעלות על אזורי הקידוח ועל כל שרשרת האספקה.
2. Vale - חברת המכרות הגדולה ביותר בברזיל. מחזיקה למעלה מ- 70% מהשוק וכן בנתח מכובד בחלק מהחברות האחרות הפעילות בתחום.
3. Banco do Brazil - הבנק הוותיק ביותר בברזיל והגדול ביותר מבחינת נכסים באמריקה הלטינית כולה. הבנק בבעלות ממשלתית.
4. Banco Bradesco - בנק בבעלות פרטית, הנותן שירותי בנקאות ושירותים פיננסיים נוספים, כגון ביטוחים.
5. Eletrobras - ספקית החשמל הגדולה ביותר באמריקה הלטינית ועשירית בגודלה בעולם. נחשבת לרביעית הגדולה ביותר באספקת אנרגיה נקייה. ולאור אחזקותיה היא מייצרת כ- 40% מהחשמל בברזיל.
6. Cielo - חברת הסליקה לאשראי הגדולה ביותר בברזיל ובאמריקה הלטינית בהיבט של רווחים וערך שוק.
7. Itausa - חברת אחזקות ברזילאית, המפעילה חברות בנקאות, פיננסיים ונדל"ן בתחומים שונים ומגוונים.
8. Braskem - חברת הכימיקלים הגדולה ביותר באמריקה הלטינית.
9. JBS - חברת מזון לתחום הבשר הגדולה ביותר בברזיל והשנייה בגודלה בעולם.
10. BRF - חברת מזון בינלאומית, הנחשבת בין הגדולות בעולם. בעלת מעל ל-30 מותגים שונים בתחום המזון, הנמכרים במדינות שונות.
11. Embraer S.A - תאגיד התעופה והחלל הברזילאי, המספק שירותי אווירונאוטיקה ומייצר מטוסים לכלל הצרכים. זו החברה השלישית בגודלה בעולם בייצור מטוסים אזרחיים.
12. Globo - קונגלומרט תקשורת הגדול בברזיל (ובאמריקה הלטינית), המכסה כ- 37% מהשוק המקומי.
13. Stelantis - ברזיל הינה השוק הגדול ביותר של מותג הרכב האיטלקי (אף יותר מאיטליה). החברה מפעילה 2 מתקני ייצור בפרנמבוקו ובמינאס.

סקטורים מרכזיים בכלכלה

תחום הבריאות

מערכת הבריאות בברזיל היא מערכת בריאות ציבורית, שבה הביקוש עולה על היכולת של המדינה לתת מענה רצוי לאור מחסור בהשקעות בתחום ובצוותים מיומנים, קושי בגישה למקומות עניים, עלויות גבוהות לשירותים ותורים ארוכים במיוחד. משאבי הממשלה מתקשים לגשר על הפערים הללו, לכן מי שיכול להרשות לעצמו בוחר לפנות לשירותי הבריאות הפרטיים שפועלים כמעט באוטונומיה ובעלי משאבים רבים. השימוש בטכנולוגיות Telemedicine הואץ זאת לאור שינויי החקיקה שאפשרו זאת כמו גם מגיפת הקורונה שהאיצה את התהליך. ולכן הפוטנציאל הגדול לשיתופי-פעולה עם חברות וטכנולוגיות ישראליות רק גדל עם חקיקת החוק.

תעשיית הנפט והגז

ברזיל היא מפיקת הנפט התשיעית בגודלה בעולם. תעשיות הנפט והגז בברזיל עתירות משאבים כלכליים, הן תעשיות ענק מסורתיות עם פוטנציאל התייעלות גבוה. עד לשנת 1997 מערך הנפט והגז בברזיל השתייך בצורה אקסקלוסיבית לחברה הממשלתית Petrobras. בשנת 2014 במסגרת חשיפת פרשות השחיתות בממשלה הברזילאית נמצאו אי סדרים בהתנהלות החברה. החשיפה הובילה לחקיקת חוקים המחייבים שקיפות, לחשיפת הפרויקטים המתנהלים ולפתיחתם לשחקנים חדשים. כתוצאה מכך נוצרו הזדמנויות לחברות בינלאומיות ולספקים חדשים.

חקלאות

ברזיל הינה אחת מיצרניות המזון הגדולות בעולם. בתחומים כגון: קפה, קני סוכר, תפוזים, בקר ועופות, ברזיל הינה היצרנית הגדולה בעולם. בסגמנטים אחרים כגון: סויה, חלב, בירה, מלון ועוד הינה בחמישייה הפותחת. ישראל נתפסת כמותג חשוב מאוד בתחום החקלאי, וקיים רצון עז מצד הברזילאים ללמוד ולאמץ ידע וטכנולוגיות שפותחו בישראל, בפרט בתחום של חקלאות מדייקת.

תעשיית המים

ברזיל התברכה בכמות משקעים גדולה ובגופי מים גדולים. 12% מכמות המים המתוקים בעולם נמצאת בברזיל, אך 70% מהם ממוקמים באמזונס, כך שאזורים מסוימים, בדגש על צפון מזרח ברזיל, סובלים מבעיות מים ושינויי אקלים, בדומה לאתגרים עמם מתמודדת ישראל. כמו כן, דרום המדינה סובל ממוגז אוויר קיצוני, של תקופות בצורת לצד תקופות גשומות. הבנק העולמי, באמצעות תכנית ה-WRG2020 משקיע משאבים בקידום תהליכים לייעול השימוש במים, בדגש על מחזור מים ומניעת אובדני מים בצנרת. בצפון מזרח ברזיל נושא התפלת מי ים הינו נושא בוער, אשר קורם עור וגידים בטווח הקצר.

תעשיית האנרגיה ואנרגיה מתחדשת

ברזיל היא השוק הגדול ביותר באמריקה הלטינית לאנרגיה מתחדשת. למרות כל התהפוכות הפוליטיות והכלכליות בשנים האחרונות, שמרה ברזיל על מיקומה כ-hub לנושא האנרגיה. בשנת 2009 ראתה ממשלת ברזיל את הפוטנציאל הלא-מנוצל של משאבי האנרגיה השונים במדינה. גודל השוק בברזיל ממצב אותה לא רק כמובילה באמריקה הלטינית, אלא כמי שיש לה את הפוטנציאל להיות נקודת המוקד בתחום האנרגיה המתחדשת והמפיקה המרכזית למדינות השכנות.

הטכנולוגיות שיש לישראל להציע בתחום האנרגיה מתקדמות ויכולות להיות לעזר רב בשוק הברזילאי ולסייע בהתייעלות אנרגית.

סייבר

תחום הסייבר צובר תאוצה בשנים האחרונות. המודעות לסיכונים עלתה בשנים האחרונות עם הרצון לאמץ טכנולוגיות אבל גברה משמעותית בעקבות מגיפת הקורונה. העבודה מרחוק והשימוש הגובר במחשוב ופתרונות טכנולוגיים שנכנסו לכלל תחומי החיים הביאה לצורך בפתרונות הגנת סייבר. הבנקים בברזיל, תאגידיים והממשל פתוחים ואף דורשים להשקיע ולהטמיע פתרונות בחברותיהם. חברות ישראליות שזיהו את הפוטנציאל כבר נמצאות בברזיל ומספר השותפים הפוטנציאליים להפצת הפתרונות גדל גם הוא. שמה של התעשייה הישראלית בתחום הולך לפנייה ועל כן גם הפוטנציאל לעשיית עסקים בתחום רק גדל.

ריטייל

ברזיל היא מדינה בעלת שוק מקומי גדול ועם מותגים ותאגידיים מקומיים שמניעים את התעשייה. הצורך ביצירת אפשרויות נוספות למסחר מקוון היה קיים וגדל אף יותר עם הגעתה של הקורונה. האפשרויות להטעמת טכנולוגיות ישראליות גדולות וכוללת מנעד רחב של פתרונות ולתחומים שונים כמו רשתות מזון, רשתות אופנה, פארמה, חנויות און ליין ועוד. את שיתופי הפעולה בתחום והעניין הרב אנחנו רואים בדמות משלחות לישראל ותערוכות בינלאומיות כמו NRF אותה פוקדים מאות ברזילאים.

פינטק

שוק הבנקאות בברזיל הינו מהמפותחים בעולם. זהו אחד מ"התוצרים" שפרשיות השחיתות במדינה יצרו כחלק מהניסיון של המערך הבנקאי להתמודד עם הלבנות הון ועם שחיתויות בקנה מידה עצום. בדומה לישראל, אך בסדרי גודל שונים, ישנם חמישה בנקים מרכזיים בברזיל המשרתים את מרבית השוק (Banco do Brasil, Itau, Caixa Economica Federal, Bradesco ו-Santander). מדובר בתחום שעובר כמו בכל המדינות המתקדמות disruption, כאשר המאפיינים הייחודיים של השוק הברזילאי מייצרים הזדמנויות ופוטנציאל רחב, גם עבור פתרונות פינטק "קלאסיים" וגם עבור פתרונות מעולמות הסייבר המופנים לעולם הבנקאות.

הסכמים בילטרליים משמעותיים של ברזיל עם יתר מדינות העולם

גוש סחר: ברזיל היא חלק מאיחוד המכסים "מרקוסור", הכולל את ברזיל, ארגנטינה, אורוגוואי ופרגוואי.

ארגונים בינ"ל:

- OECD : לא

- WTO : כן (ינואר, 1995)

מדינות שאיתן לברזיל יש הסכם סחר:

ארגנטינה, אורוגוואי, פרגוואי (במסגרת המרקוסור). ישראל, צ'ילה, בוליביה, פרו, מקסיקו, אקוודור, ונצואלה, סורינאם, הודו ומצרים (הסכם מוגבל למוצרים מסוימים). ברזיל נמצאת בעיצומו של מו"מ מול האיחוד האירופאי וסינגפור.

יוזמות כלכליות עיקריות של הממשל החדש²

100 הימים הראשונים של ממשלת לולה נותנים אינדיקציה למגמות הממשלה בתחום הכלכלי, שנראה כי המיקוד הוא חברתי כפי שהבטיח הנשיא במהלך הבחירות. אחת ההחלטות המרכזיות של הממשלה היא ההכרזה על ארגון מחדש של ה-Bolsa Família, תכנית שגובשה במהלך כהונת בולסונרו לסיוע למשפחות מעוטות יכולת שאיבדו את הכנסתם במהלך משבר הקורונה. התכנית נשארה גם אחרי הורדת ההגבלות והממשלה הנוכחית החליטה לשפרה. התוכנית חברתית- כלכלית מיועדת למשפחות מעוטות יכולת, עם העלאת הסכומים פר משפחה וכן תוספת על כל ילד. עוד בתוכנית אך טרם אושרה, הממשלה הציעה פטור ממס הכנסה לעובדים המשתכרים עד 2,640 דולר ארה"ב, כפול משכר המינימום הנוכחי, במטרה להרחיב פטור זה ל 5,000 דולר ארה"ב עד תום כהונת הממשלה. במקביל מתקיימת עבודה פנימית בממשלה לייצר התאמות כלכליות נוספות שיטיבו ויחזקו את המעמד הנמוך והביניים, כמו התאמות במחירי הדלק.

מיקוד נוסף של הממשלה הנוכחית הוא בנושא האקלים והסביבה, שחלחל לביקורים הבינלאומיים של הנשיא. השנה, על ידי הקמת קרן אמזון, קרן גיוס כספים בינלאומית להגנה על יערות, הממשלה כבר הבטיחה הבטחות של 1.2 מיליארד דולר בהשקעות מארה"ב, גרמניה ובריטניה.³

² [100 dias de governo Lula: principais medidas, polêmicas e viagens | Política | G1 \(globo.com\)](https://g1.globo.com/politica/100-dias-de-governo-lula-principais-medidas-polemicas-e-viagens)

³ [Fundo Amazônia Receberá R\\$ 500 Milhões Do Reino Unido \(planetacampo.com.br\)](https://planetacampo.com.br/fundo-amazonia-recebera-r-500-milhoes-do-reino-unido)

יחסי סחר ישראל - ברזיל

ברוב 20 השנים האחרונות שלטה בברזיל המפלגה מהצד השמאלי של המפה הפוליטית. על כן, בין ברזיל לבין ישראל היו יחסים דיפלומטיים מורכבים. למרות זאת, בשנת 2010 נחתם הסכם סחר חשוב בין ישראל לגוש המרקוסור, הסכם שישראל הייתה הראשונה להשיג מחוץ למדינות אמ"ט. הסכם זה מביא לקבלת העדפת מכס ביבוא טובין לישראל ממדינות המרקוסור (ברזיל, ארגנטינה, פרגוואי ואורוגוואי), ולהיפך. הסכם זה היווה את אחת ההתפתחויות החשובות ביותר בתחום סחר החוץ של מדינת ישראל בעשור האחרון.

בשנת 2019 הייתה תפנית חיובית, נבחרה ממשלה בראשותו של הנשיא ז'איר בולסונרו, מועמד הימין, ואוהד נלהב של ישראל. היחס האוהד שהציג הנשיא לישראל התקבל בברכה, וכתוצאה מכך הגיע רוה"מ דאז, מר בנימין נתניהו, לטקס השבעתו ופגש אותו אישית במהלך ביקורו. הנשיא בולסונרו ביצע את ביקורו הרשמי הראשון בישראל ב- 31 במרץ 2019.

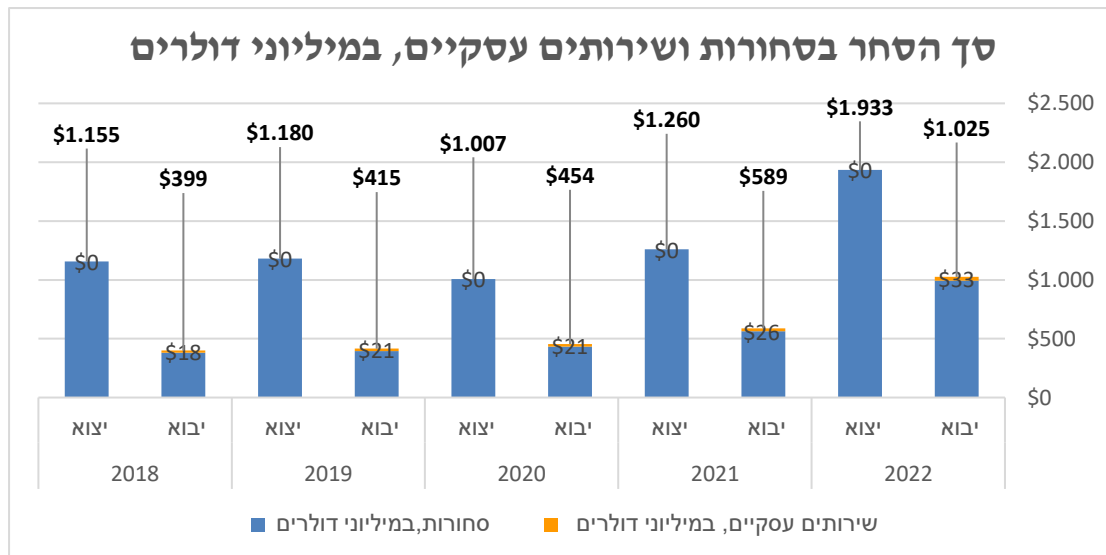
בבחירות באוקטובר 2022 חזרה השליטה למפלגת הפועלים ובראשותו של מנהיג המפלגה המיתולוגי-מר. דה סילבה. ממשלתו הושבעה ב-1 בינואר 2023. הנשיא הקודם, שהוא אויבו המושבע של הנשיא הנוכחי, מזוהה מאוד עם ישראל ודאג לפאר ולדבר על ישראל בכל במה. הקשר הכלכלי עם ישראל מבוסס רבות על היכולות הטכנולוגיות של ישראל והרצון לקדם שיתופי פעולה או להמשיך כאלה שכבר החלו וזה אינו נעלם מעיני מקבלי ההחלטות. לכן אנו רואים המשכיות ליחסי הכלכליים הטובים בין המדינות כפי שהיו עד היום.

ביקורים מרכזיים הדדיים:

- דצמבר 2016- סגן שר החקלאות של ברזיל, מר. עומר נובאקי ביקר בישראל
  - יוני 2017 -ביקר שר הכלכלה של ברזיל דאז- מר. מרכוס פררה בישראל
  - פברואר 2018- ביקור שר המדע והחלל מר. אופיר אקוניס בברזיל
  - דצמבר 2018- ביקור רוה"מ מר בנימין נתניהו בברזיל
  - ינואר 2019- ביקור שר המדע, טכנולוגיה וחדשנות הברזילאי- מר. מרכוס פונטס בישראל
  - מרץ 2019- ביקור הנשיא בולסונרו בישראל
  - מרץ 2021 – ביקור שר החוץ והבן של נשיא ברזיל בישראל
  - מרץ 2022- ביקור שר התקשורת הברזילאי בישראל
  - מאי 2022- ביקור אשת נשיא ברזיל בישראל
  - מאי 2023- ביקור שר הנמלים של ברזיל בישראל
- בנוסף בשנים האחרונות היו ביקורים של מושלים של מדינות שונות, מזכירים בכירים וראשי ארגונים ממשלתיים שביקרו בישראל.

2018		2019		2020		2021		2022		במיליוני דולרים
יצוא	יבוא	יצוא	יבוא	יצוא	יבוא	יצוא	יבוא	יצוא	יבוא	
\$1.155	\$381	\$1.180	\$394	\$1.007	\$433	\$1.260	\$563	\$1.933	\$993	סחורות
\$0	\$18	\$0	\$21	\$0	\$21	\$0	\$26	\$0	\$33	שירותים עסקיים
\$1.155	\$399	\$1.180	\$415	\$1.007	\$454	\$1.260	\$589	\$1.933	\$1.025	סה"כ סחורות ושירותים עסקיים
1%	0.4%	1%	0.4%	0.9%	0.5%	0.9%	0.5%	1.2%	0.7%	אחוז מתוך סה"כ יצוא/יבוא

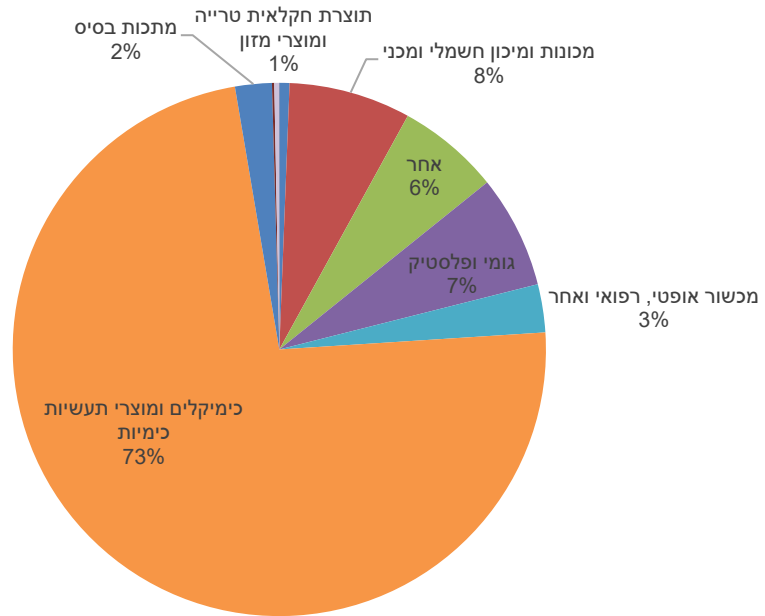
היקפי הסחר בין ישראל וברזיל נמצאים בעלייה משנת 2016. האירועים של השנים האחרונות; מגיפת הקורונה והמלחמה בין אוקראינה לרוסיה היו ככל הנראה גורם לגידול משמעותי שאנו רואים במהלך שנת 2022. רוסיה הייתה מהמדינות המובילות באספקת דשנים לחקלאות בברזיל. בעקבות המלחמה נוצרה מצוקה וישראל נרתמה למלא חלק מהפערים. לכן ניתן לראות גידול של 78% בייצוא הישראלי בתחום המוצרים הכימיקלים. גידול משמעותי אחר של מאות אחוזים אנו רואים בייצוא הישראלי לברזיל בתחום הרכב. סה"כ גידול של 50% בייצוא הישראלי לברזיל לעומת התקופה אשתקד.

הייבוא הישראלי מברזיל גם הושפע מהמגמות בעולם. ניכרת עלייה של 96% בתוצרת חקלאית טרייה ומוצרי מזון, עלייה של 130% בתחום המכוונות ומכשור חשמלי, גידול של 25% בתחום הכימיקלים ו-מינרלים ודלקים בהם יבאה ישראל פי 7 לעומת שנת 2021. סה"כ הגידול בייבוא הוא ב- 76%.

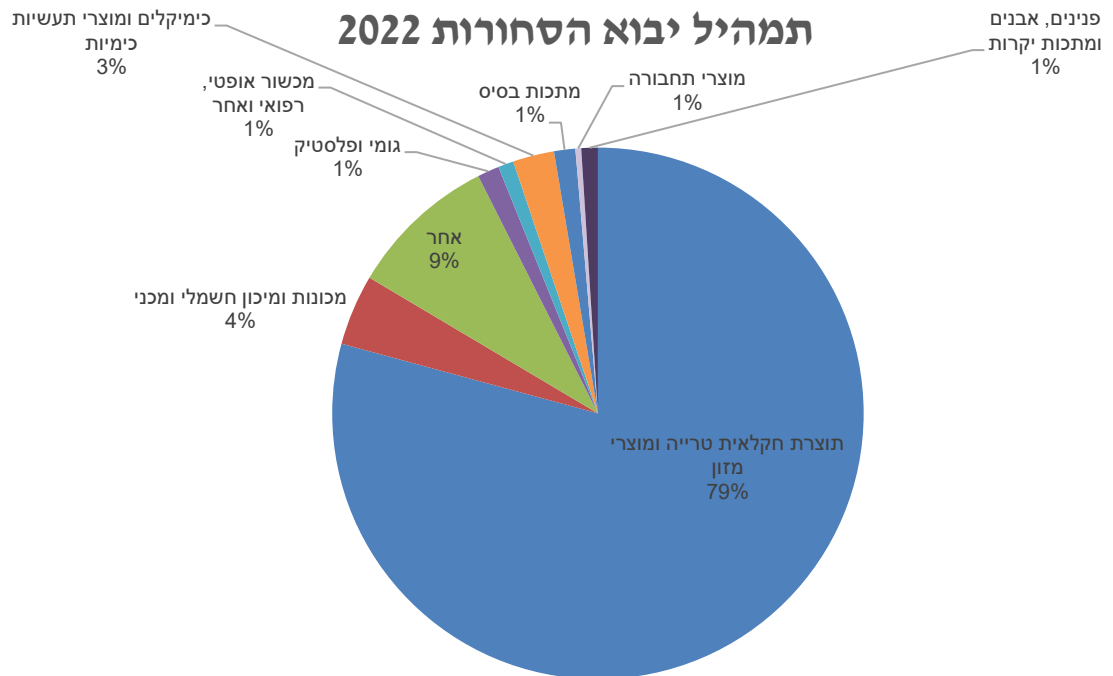
הסחר בין ישראל וברזיל עלה באופן ניכר לעומת 1.85 מיליארד דולר בשנת 2021 לעומת 2.92 מיליארד דולר ב- 2022.

תמהיל יצוא הסחורות 2022

תמהיל יבוא הסחורות 2022

⁴ הלמ"ס

<u>הסכמי סחר הדדיים בין ישראל וברזיל</u>		
שם ההסכם	שנת חתימה על ההסכם	האם ההסכם בתוקף?
הסכם סחר חופשי עם איחוד המכסים מרקוסור	2007	כן
הסכם בין משרד הכלכלה הברזילאי לרשות החדשנות	2017	כן
הסכם בין רשות החדשנות ל- EMBRAPPI	2018	כן
הסכם בין רשות החדשנות ל- FINEP	2018	כן

תובנות הנספחים; הגב' טלי סגל והגב' ירדן יפתח

כלכלת ברזיל הושפעה רבות בשנים האחרונות מהטלטלות הפוליטיות. השנים 2014-2016 סומנו כשפל כלכלי בברזיל, משבר שיזכר לדורות, שפגע בכל שכבות האוכלוסייה, גרם לגידול בפשיעה ברחובות ובפשע המאורגן ושינה את פני הפוליטיקה. לאחר מכן, הופקו לקחים בהנהגה החדשה ובשוק הפרטי. נראה כי הממשל שנכנס ב- 2019 קיבל רוח גבית להגביר שקיפות ולעודד מכירת חברות ממשלתיות, מהלך שצלח חלקית. בחברות הפרטיות החל חיפוש אחר השקעות מחוץ לברזיל ורצון לקדם חדשנות ולהביא טכנולוגיות.

מגיפת הקורונה טרפה שוב את הקלפים, הפכה את התחזיות החיוביות ובעיקר פגעה בנשיא דאז מר ז'איר בולסונארו. הנשיא זלזל בחומרת המגיפה והשפעותיה וסרב לנקוט באמצעי מניעה כמו מדינות אחרות, כתוצאה מכך סבלה ברזיל מתמותה גבוהה ועומס בבתי החולים. ברזיל סיימה במקום שני בעולם אחרי ארה"ב בכמות הנפטרים מהמחלה (660 אלף). במהלך התקופה, כמו בכל העולם, נרשמה האטה משמעותית בכלכלה, עם אחוזי אבטלה גבוהים, שער מטבע שעבר פחות משמעותי ומאות אלפי עסקים שנסגרו. מעמד הביניים הצטמק וכך גם כוח הקנייה. יש לזכור, כי מדובר בכלכלה שכבר הייתה בהתאוששות אחרי משבר והדרדרה שוב מהמקום הנמוך שהחלה בו.

פתחנו את 2023 עם שינוי נוסף. הברזילאים זכרו לנשיא בולסונארו את ההתנהלותו במגיפה ובחרו ביריבו, לואיז אינסיו דה סילבה (לולה). הנשיא לולה הוא סוציאליסט, שנתמך על ידי האוכלוסיות החלשות. הוא נבחר ברוב קטן לעומת בולסונארו שתומכיו ניסו לפרוץ לפרלמנט וליצור כאוס, ללא הצלחה גדולה. לולה, כפי שהבטיח, החל במהלכים כלכליים על מנת לחזק את השכבות החלשות.

ברזיל היא מדינה גדולה, עם פוטנציאל לשיתופי פעולה מסחריים רבים. זהו שוק עם תחרות פנימית בתחומים מגוונים ועם אתגרים טכנולוגיים יכולות לסייע לה רבות. ישנה חשיבות לחיזוק היחסים בכל הרבדים; פוליטי וכלכלי. הממשל הנוכחי מקורב למדינות שאינן תומכות בישראל ולכן טיוב הקשרים עם ההנהגה הפדרלית והנהגת המדינות הוא חשוב ויש לו השפעה רבה בשיתופי פעולה כלכליים במיוחד עם התאגידים הגדולים. רצוי לייצר הזדמנויות בדמות משלחות ממשלתיות ופרטיות ולארח את הגורמים בהתאם למעמדם כדי לייצר קשרים אישיים חזקים עם גורמים מובילים.